

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ГРАФІЧНИХ НАТЮРМОРТІВ ТУШШЮ

Литвиненко В. С.

Хмельницький національний університет,

E-mail: lytvunenkovs@khmnu.edu.ua

Натюрморт, як постановка, та його зображення і відтворення у графічних аркушах, як виконання завдань (лабораторних робіт) (далі – графічних натюрмортів) є однією із важливіших складових оволодіння навчальної вибіркової дисципліни «Графічні матеріали і техніки» для здобувачів освіти (далі – студентів) спеціальності 022 «Дизайн», спеціалізації «Графічний дизайн та реклама» Хмельницького національного університету, а також для тих, чия спеціальність у навчанні пов'язана з графічним мистецтвом [1, 2].

В цій статті розглянуто основні етапи виконання графічних натюрмортів у трьох техніках (видах робіт): лінійному, плями і штриховки на прикладах виконаних робіт студентів, що навчаються на спеціалізації «Графічний дизайн та реклама» Хмельницького національного університету, а також власних розробок автора даної статті – старшого викладача кафедри рисунку та проектної графіки.

Отже, виконання графічних натюрмортів можна розділити на такі основні етапи, або види робіт:

- 1) задум або постановка натюрморту;
- 2) виконання тонального ескізу;
- 3) виконання лінійного «картону» (підготовчого малюнка);
- 4) перевід та уточнення лінійного малюнка на форматах;
- 5) виконання лінійного малюнка тушшю (першого графічного натюрморту);
- 6) виконання малюнка у техніці «плями» (другого графічного натюрморту);
- 7) виконання малюнка у техніці «штриховки» (третього графічного натюрморту);
- 8) оформлення робіт.

Розглянемо наведені етапи (або види робіт) більш детальноше.

1. Задум або постановка натюрморту здійснюється в декілька способів за вибором студента: або натюрморту, що поставлений власноруч (рис. 1), або з використанням фотопостановки, запозиченої з різних джерел: інтернет-ресурсів, літератури з мистецтва тощо із обов'язковим внесеними змінами (сюди може відноситися й скопійована з різних джерел постановка з доданням нових елементів), рис. 2.

Рис. 1. Приклади постановки побутового натюрморту, поставленої власноруч автором статті

Рис. 2. Приклади постановки побутового натюрморту із інтернет-джерел

В будь-якому випадку задумана постановка має відповідати завданням і результатам виконання графічних натюрмортів (рис. 6, 13).

Під час задуму потрібно враховувати тематичний напрямок натюрморту, який може бути різноманітним, але об'єднаний одним піджанром і не дуже складним: побутовим (рис. 1–2), з атрибутів мистецтв, музичних інструментів, із приладдя визначного фаху, спрямованої тематики тощо (рис. 3–4).

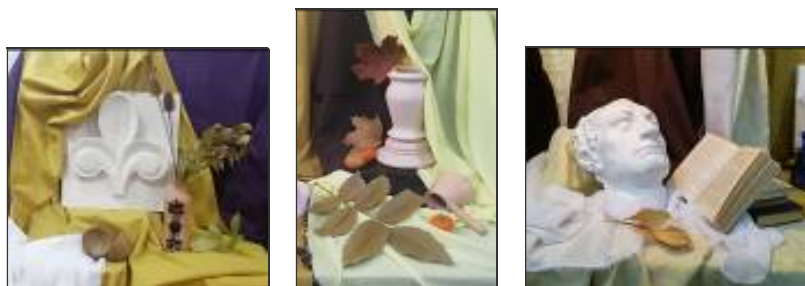

Рис. 3. Приклади постановки спрямованої тематики (в т.ч. з атрибутами мистецтв), поставленої власноруч

Слід зазначити про те, що для виконання у трьох техніках трьох графічних натюрмортів мається на увазі одна постановка, що дозволяє порівняти результати між собою (рис. 13).

Рис. 4. Приклади постановки спрямованої тематики (з інтернет-джерел)

2. При виконанні тонального ескізу вирішується:

1) пошук формату, – вертикального або горизонтального, куди більш гармонійніше вписується композиція натюрморту, пропорційно ф. А4 (рис. 5);

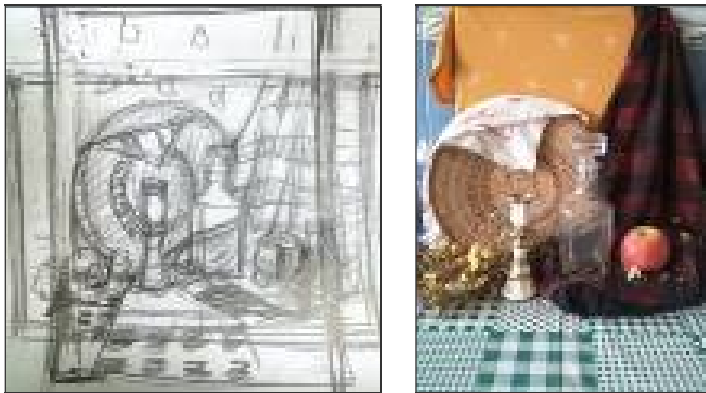

Рис. 5. Пошук формату

2) графічне рішення з розбивкою на чорне та біле, з врахуванням відчуття загального сприйняття тону предметів та середовища навколо них (темного, сірого чи світлого) з використанням м'якого графітного олівця, 4В – 6В), рис. 6.

Рис. 6. Графічне рішення з розбивкою на чорне та біле

При цьому враховується виділення головного предмета та підпорядкування йому другорядних, чергування білого та чорного між собою, сумісність і водночас роздільність білого на білому та чорного на чорному із відчуттям тональної «тріади» предметів у середовищі – групи темних, сірих та білих. Таким чином ескіз у своєму графічно-тональному рішенні повинен бути схожий на результат виконання малюнка у техніці «плями» (рис. 7).

Рис. 7. Ескіз та сам результат графічного натюрморту виконані студентом

3. Виконання лінійного «картону» (підготовчого малюнка) здійснюється в розмір майбутніх робіт графітним олівцем середньої м'якості з остаточним рішенням компоновки в аркуші, знайденим масштабом предметів та інших елементів натюрморту.

4. Перевід лінійного малюнка на формати здійснюється двома способами: або переводу на формати щільного паперу з «картону» через скло на просвіт, або способом натирання дуже м'яким олівцем «картону» зі звороту аркушу і переводу на аркуш формату (у трьох екземплярах відповідно для трьох варіантів графічних натюрмортів). При уточненні лінійного малюнка перевіряється наявність і якість усіх переведених абрисів елементів натюрморту, які при необхідності додатково наводяться.

5. Виконання лінійного малюнка тушшю (першого графічного натюрморту) проводиться у декілька етапів:

– обведення олівцевих ліній тушшю ручкою з учнівським пером тонкими, або суцільними, або переривчастими лініями, з врахуванням приналежності лінії до головного чи другорядного елементів композиції натюрморту, а також виду гарденіту світлотіні. Наприклад, абриси предметів можуть обводитися суцільною лінією, а межа освітленої ділянки і полиск – переривчастою лінією [2]. Цей етап виконується однаково на трьох аркушах усіх трьох видах графічних натюрмортів;

– уточнення відображених ліній із досяганням результату формування об'ємно-просторового рішення натюрморту. При виконанні цього етапу лінії, при необхідності і залежно від творчого задуму, можливо наносити не тільки ручкою з учнівським пером, а й тонким круглим пензлем [2].

Результатом виконання першого графічного натюрморту повинно бути естетичне графічне зображення із відчуттям пластики і характеру предметів та інших елементів натюрморту із передачею глибини простору (рис. 8). Навички і практичний досвід, набути під час роботи над ним, можливо використовувати при створенні графічних дизайн-об'єктів: логотипів, розробці фірмового стилю тощо, де переважає лінія на тоном [2].

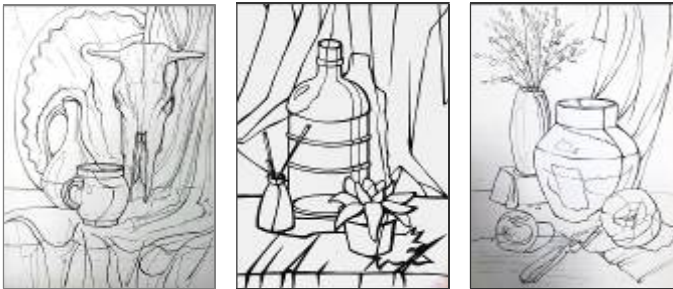

Рис. 8. Зразки виконання студентами лінійного малюнка тушшю (першого графічного натюрморту)

6. Виконання малюнка у техніці «плями» (другого графічного натюрморту), незважаючи на окреме завдання, є логічним продовженням роботи над циклом графічних натюрмортів і дозволяє набути практичного досвіду оволодіння мовою графіки, виділення головного і підпорядкуванню його другорядному, і в результаті – передачі зображень об'єктів у середовищі лаконічною, а значить зрозумілою звичайному споживачу мовою (рис. 9).

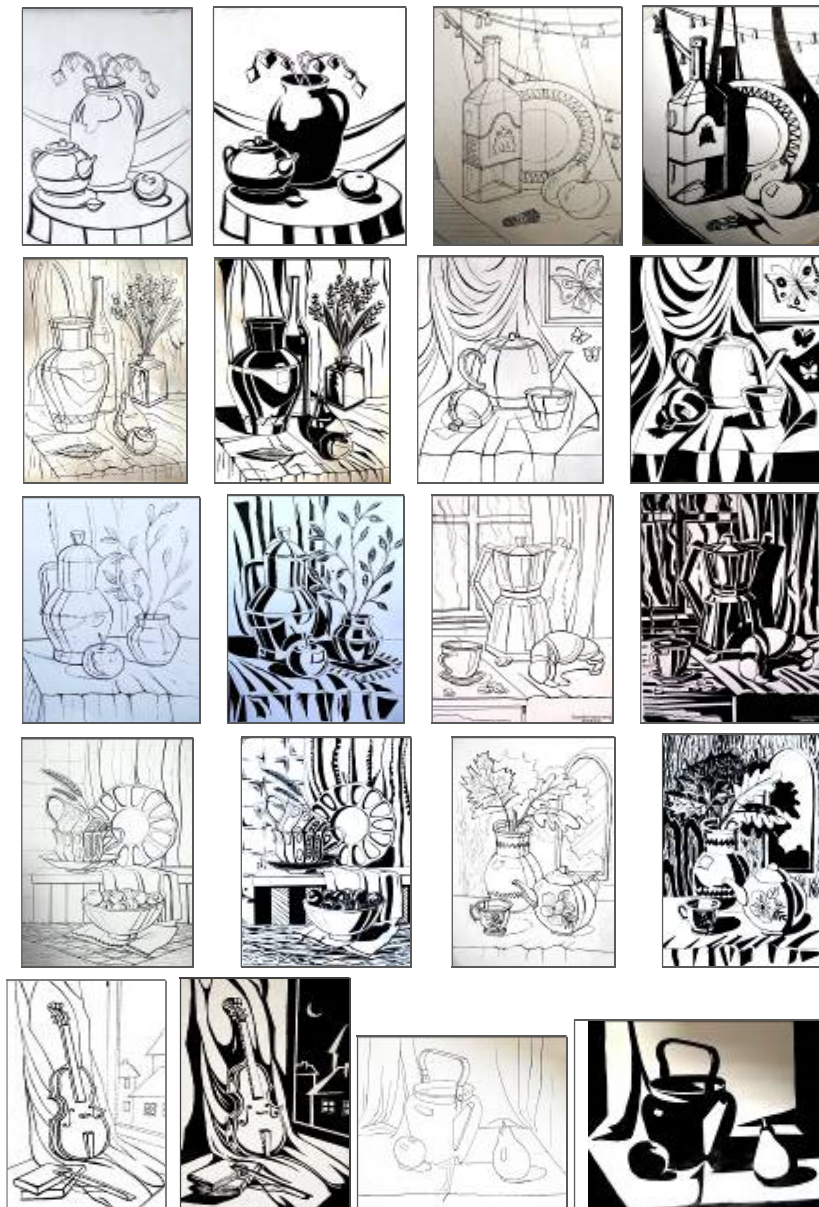

Рис. 9. Зразки виконання студентами першого та другого графічних натюрмортів у техніках лінійного малюнка і «плями» тушшю

Після обведення олівцевого малюнка тушшю (детальніше див. п. 5) межі плям промальовуються у внутрішніх краях пензлем, там, де вони заплановані бути чорними, наприклад у тінях, а потім заливаються тушшю рухом пензля від країв до середини. При необхідності можна обережно скорегувати силует плям, незначно розширяючи їх, або додаючи деталі (рис. 10).

Рис. 10. Зразки виконання другого графічного натюрморту у техніці «плями» тушшю

7. При виконанні малюнка у техніці «штриховки» (третього графічного натюрморту) після обведення олівцевого малюнка тушшю (детальніше див. п. 5) тональне рішення можна розділити на декілька етапів:

– розкриття первинних тональних відносин. На початку цього етапу виконується набір тінювих ділянок (в першу чергу – власних тіней, а потім переходячи до падаючих), починаючи із найтемніших штриховкою в один шар. Потім здійснюється набір півтонів (теж штриховкою більш розрядженою). В кінці виконання даного етапу можна трохи набрати світла – крапкою, або штрих-пунктиром [2];

– проробка форми та деталей, уточнення тональних відносин. При виконанні цього етапу можна наносити другий та наступні шари штриховки, трохи змінюючи кут нахилу. При цьому при необхідності можна використовувати й один шар, якщо тональність плями – світла.

– узагальнення та завершення малюнка. На даному етапі підкреслюється головне (наприклад, основний предмет, крупні складки у найбільш випуклих їх ділянках, що найбільше звертають на себе увагу), як тонально, так і лінійно, та підпорядковується другорядне головному. Також об'єднуються при необхідності тіні (рис. 11).

Рис. 11. Зразки виконання третього графічного натюрморту у техніці «штриховки» тушшю

Слід зазначити, що в деяких випадках в якості натури різними студентами може використовуватися одна й та ж саме постановка, котра може бути поставлена викладачем в аудиторії навчального закладу, і обрана ними, відповідно, з різних точок зору, або поворотів. Тому кожен із тих, хто змальовує її в графічних техніках (зокрема у техніці штриховки), може по-своєму трактувати зображення натюрморту на своєму аркуші (рис. 12).

Рис. 12. Зразки виконання третього графічного натюрморту у техніці «штриховки» тушшю, однієї й тої самої постановки з різних точок зору

Рис. 13. Зразки оформлення трьох графічних натюрмортів тушшю

8. Оформлення робіт здійснюється шляхом монтування результатів виконання трьох робіт із зображенням графічних натюрмортів (намальованих відповідно у трьох вище зазначених техніках) на білий аркуш за допомогою графічних редакторів (в електронному вигляді) із зазначенням автора виконання завдання і групи (див. рис. 13).

Таким чином, формується портфоліо робіт студентів дисципліни «Графічні матеріали та техніки» з виконання лабораторних робіт заданої тематики, а в результаті виконання графічних натюрмортів набувається досвід у оволодінні мовою графіки, композиційних прийомів у графічних творах і т.п., які можна використовувати у роботі за відповідним фахом [1, 2].

Література

1. Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ століття / О. Лагутенко. – Київ, 2006.

2. Резніченко М. І. Художня графіка : навч.-метод. посіб. для студентів художньо-графічних факультетів / М. І. Резніченко, Я. М. Твердохлібова. – Тернопіль : Богдан, 2011. – 272 с.

БРЕНДУВАННЯ У РОЛІ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ІМІДЖУ МІСТА

Джерелейко О. І., Петрашук С. А.

Хмельницький національний університет, Україна

E-mail: santa.jereleiko@gmail.com, petrashchuksv@khmnu.edu.ua

В умовах розвитку сучасного інформаційного суспільства для створення привабливого образу міста для туристів та інвесторів необхідне формування його іміджу. На сьогодні більшість міст України має слабкий імідж, що зумовлено передусім відсутністю інформаційних кампаній, які висвітлюють унікальні особливості та переваги міст за різними соціально-демографічними характеристиками [1].

У літературі поряд із поняттям «імідж міста» також використовують поняття «бренд міста». Територіальний брендинг є перспективним напрямом досліджень, який використовує такі сучасні технології як інтегровані маркетингові комунікації, зусилля паблік рілійшнз, методи стратегічного планування тощо.

Брендинг територій (брендинг міст) – це стратегічне просування міста або міського району з метою сприяння його розвитку (рис. 1) – відносно новий термін, який включає в себе поняття націо-